

1

DET FØRSTE, HUN HUSKER, er skammen.

Hun havde længe været renlig og forstod ikke, hvor det kom fra, alt det bløde, varme, som fik undertrøje og særk til at lugte fælt. Som pløre, der skvulpede omkring kroppen. Vidste kun, at det var forkert, og gemte sig bag et skab, indtil pløret var blevet tørt og skorpet, og nogen trak hende frem og ud i gården, hvor hun blev spulet med en slange.

Bagefter skulle hun vaske tøjet. Hun havde ikke prøvet det før, men forsøgte at gnide, som hun havde set køkkenpigerne gøre, med knyttede hænder mod hinanden. Vandet var koldt og bagdelen varm, det dunkede i den, mens det blev mørkt, og hun gnubbede og gnubbede i en uendelighed.

Kort tid efter blev hun flyttet til Vibeshøj og troede i mange år, at det var en straf for det med pløret.

Først da hun blev rigtig stor, tolv måske, fik hun taget sig sammen til at spørge, hvorfor hun i sin tid var kommet væk fra det andet sted.

Mor antog det udtryk af fornærmelse, som hun altid bar, når nogen ville vide noget om herkomst, som om det var uartig at tænke på noget, der ikke vedrørte her og nu, og svarede: – Det var jo et spædbørnehjem, ville du måske have været på sådan et nu?

Hun svingede armen fremad, så den et øjeblik havde retning mod Drines små, netop synlige, bryster, og vendte ryggen til som tegn på, at audiensen var forbi.

– Jeg var på spædbørnehjem, betroede hun Ena, da de blev alene. Nu vidste hun både det, og at hun hed Alexandrine efter kronprinsessen, fordi hun var hittebarn.

– Spædbørnehjem, svarede Ena og smagte på ordet som på en småkage, der ville opløses og forsvinde, og i lang tid efter byggede de, hver gang lejlighed bød sig, videre på de billeder, det nye ord efterlod.

Hun må have været tre eller fire år, den dag Ena flyttede ind, for hun stod på en skammel med forklæde på og tørrede opvasken, og den slags var det første, man blev sat til.

Det ringede på døren, og køkkenpigen gik ud for at lukke op, men blev sendt retur af Mor, som ville selv, og man hørte den venlige, lidt for lyse stemme, hun altid brugte, når der kom fremmede, og døren til kontoret blive lukket.

Senere gik døren igen, og to kvinder vandrede over gården. Den ene vendte sig om og stod længe og betragtede huset, den anden trak hende i ærmet. Og så gik de da endelig ned ad indkørslen. Hun, som havde vendt sig, havde en frakke på, der var alt for lang. Det så sjovt ud, og både Alvilda, som nu var i færd med at skure komfuret, og Drine, der stadig ikke var færdig med at tørre af, holdt inde og fniste lidt ved synet.

Så kom Mor ud med Ena, som havde forgrædte øjne og en stor sløjfe i håret. Ved første øjekast så det ud, som om hun holdt Mor i hånden, men når man så efter, var det Mor, der holdt om hendes håndled. Drine kunne mærke, hvor ondt det gjorde.

– Kan du så hilse på Ena, sagde Mor, – en lille ny pige, som skal være din søster, og Drine forsøgte at nå ned, men det var svært oppe fra taburetten. Ena gjorde ingenting, stirrede bare, som om hun var stum og lam og ikke vidste, hvordan man løfter en arm.

– Nu kan du godt holde inde med det skaberi, sagde Mor og løftede armen for hende. Enas øjne fulgtes med den og fæstnede sig på Drine, de var helt sorte. Drine fik en kuldegysning.

– Siger du ikke goddag! spurgte Mor. Ikke en lyd kom der.

– Da passer det sig ikke med pynt og stads, sagde Mor og rev sløjfen ud af håret. Ena tog sig til stedet, hvor den havde siddet, og nu var det den, hun stirrede på, som om den ville tage hende med sig eller i hvert fald øjnene.

Hun fik et skub i ryggen mod systuen, hvor de fleste af pigerne var i gang med at stoppe strømper, og så hørte Drine ikke mere, før de var lagt i seng, og hun opfangede de spage lyde fra gråd under dynen i nabosengen.

Hun havde lyst til at liste hen og fortælle, at det ville gå over, men blev liggende helt stille og tænkte på Enas uhyggelige øjne og på, at nu var hun ikke selv den nyeste og ikke længere den, der lå nærmest ved døren. Hun talte til de otte senge i de små sovesal og bagefter til de otte på de stores. Så mange senge, hun skulle igennem, før hun blev voksen.

Ena sagde ikke et ord i to uger, selv om hun både blev nevet og lagt i seng uden mad. Hun så bare med de uhyggelig øjne hen over dem alle sammen, dog syntes Drine, at hun opholdt sig en stund længere ved hende selv, og hver nat hørte hun lydene fra under dynen, lige til hun faldt i søvn.

Så kom den nat, hvor hun vågnede med et lille skrig, fordi nogen trak i hende, og Ena stod ved siden af sengen og spurgte, om hun måtte ligge der lidt.

Drine rykkede sig, selv om det var det allermest forbudte, og dagen efter begyndte Ena at tale.

– Det var bedre! sagde Mor, – der kan du se, når man arter sig, får man det godt her på Vibeshøj. I dag kan du få lov at fodre hønsene sammen med Drine.

Og så gik de af sted med kornspanden imellem sig.

– Savner du ikke din mor? spurgte Ena.

– Mor? sagde Drine, – hun er jo lige deroppe.

– Jamen, din rigtige mor.

Og Drine måtte sætte spanden fra sig, selv om hun vidste, at de voksne ville kunne se det fra vinduet.

– Er der både en rigtig og en forkert mor? spurgte hun.

– Ja, hende der kom med dig, forklarede Ena, – hun er den rigtige. Min hedder Sølvia.

– Jeg tror kun, jeg har hende, der er her, sagde Drine. – Men måske er den anden der, hvor jeg kom fra

– Det er hun helt sikkert, mente Ena.

Men Drine tvivlede, for hvis der var en anden mor et sted, hvorfor blev hun så altid sat til at skrive en julesalme af, mens de andre skrev julekort først i december?

Mor skrev for på tavlen: “Kære forældre, jeg har det godt. Der bliver sørget så udmærket for mig her, og alle på hjemmet sender de venligste ønsker om en god jul og et velsignet nytår. Kærlig hilsen ...”

Adressen sørgede Mor for.

Og det var jo klart, at Drine ikke skulle skrive til det sted, hun kom fra, når de havde smidt hende ud for det med pløret.

2

MENS DE STORE lavede lektier, måtte de små lege i haven, men ikke længere end til krattet, så de hele tiden kunne ses fra vinduerne. De fandt pinde og sten og blade og lavede dem til dukker og dyr.

Den dag, Ena var begyndt at tale, fik hun lov til at komme ud, og alle de andre stillede sig rundt om hende.

– Hvor kommer du fra? spurgte Tove, som sov i den sidste seng og skulle ind til de store, når Hilde var konfirmeret.

– Hjemmefra, svarede Ena.

– Ja, det gør da alle, undtagen Drine, for hun er hittebarn.

– Hvad er hittebarn? spurgte Ena.

– Det er, når man er blevet lagt foran døren. Så ved man ikke, hvad ens mor hedder.

– Min hedder Sølvia, sagde Ena og så op i himlen, som om resten ikke kom hende ved, men så vendte hun ligesom langsomt tilbage med øjnene og sagde: – Jeg har en dukke.

– Den skal ligge i skabet, sagde Tove. – Det er kun på din fødselsdag, du må lege med den.

Det svarede Ena ikke på.

Et stykke tid efter kom der pakke til Ena. Alle pigerne havde nattøj på og sad i dagligstuen, da Mor kom frem med den.

– Nu skal I bare se, sagde hun og tog båndet af det brune papir, forsigtigt så det kunne bruges igen. – Sikke et fint stykke sæbe, det er nok til mig, og en kasse med småkager, dem kan vi få på

søndag, og hvad er nu det, en sukkerstang! Alvilda, vil du slå den i stykker, så der kan blive en bid til hver.

Køkkenpigen dukkede frem fra gangen, rød i ansigtet, og tog sukkerstangen med sig, og pigerne fulgte hendes svedige ryg, da den forsvandt, undtagen Ena, som lukkede øjnene og så ned i skødet.

– Hvad er det, Ena? sagde Mor, – skal jeg skrive til dem derhjemme, at de ikke skal sende flere pakker, fordi du er utilfreds?

– Mor, sagde Ena stille.

– Hvad siger du? spurgte Mor.

– Mor, gentog Ena, og Drine så en tåre på hendes kind. Ti nu stille! tænkte hun, ellers får du ingenting.

Mor nævnte aldrig nogens mor. Hun sagde “dine forældre” eller “dem derhjemme, som ikke kan have dig”.

Alvilda kom ind med stumperne på spækbrættet, og pigerne fik travlt med at rage til sig, Drine også. Hun fik to, en stor og en lille, og tænkte, at hun ville gemme den lille til Ena, hvis hun kunne komme til det. Men da hun smagte det søde, bestemte hun ikke længere selv, det gjorde tungen, der af egen vilje sugede det til sig, mens Ena blev siddende med bøjet hoved.

Mor læste op af historien om den gode tjenestepige, bad fader-
vor og sagde: – God nat, mine små lam. Så gik de i en lang række op ad trappen til de to sovesale, men lige før de skiltes, trak Hilde Ena til side og lagde noget i hendes hånd. Det var første gang, Drine lagde mærke til, at de store altid blev så milde, når de skulle af sted.

3

DEN SIDSTE SØNDAG før Hildes afrejse fik de flæskesteg og rødgrød, og Mor sagde, at hun aldrig måtte glemme sit barndomshjem, men flittigt skrive og fortælle om alt det nye. Hvis hun dertil gjorde, hvad hendes nye madmor satte hende til, skulle hun nok klare sig og en dag blive voksen og gift med en god mand.

Det sidste fik nogle af pigerne til at fnise, så Mor så på dem over brillerne, mens hun overrakte Hilde en portemonnæ. Den skulle hun bruge til rejsepengene, som hun først ville få, lige når hun gik ud ad døren, – for du er jo ikke så god til at passe på penge, sagde Mor.

Det forstod Drine ikke, for der var aldrig nogen, der havde penge, men bagefter fortalte en af de store, at Hilde engang på en udflugt havde fået lov til at holde en tiøre hen til isboden, og så trillede den fra hende, fordi hun svedte på hånden

– Hvornår var det? spurgte Drine, for hun havde aldrig før hørt om en udflugt.

– Det er mange år siden, for jeg var lige flyttet ind til de store, sagde pigen, – men Mor husker alting.

– Og hører alting, tilføjede en anden.

– Godt, man kommer så langt væk, når man skal ud og tjene, mente Hilde.

– Måske hører hun dig alligevel ligesom Gud, i hvert fald snakker hun med ham om, hvordan vi arter os, hviskede den første.

Og så gik Hilde ned ad grusvejen, og de stod alle sammen og

vinkede. Hun var den allerstørste, men da hun gik med sin lille brune kuffert og frakken, der ikke helt var så lang som konfirmationskjolen, så hun alligevel lille ud, mindre og mindre.

Først da hun var helt borte, gik de ind.

– Ja, det var så en af vores gode piger, som tager ud i verden, sagde Mor med et suk, – nu må vi se, hvornår vi får et nyt lille Guds lam.

Hildes seng blev vasket af, og der kom ny halm i madrassen, men Mor sagde ikke noget om, at de skulle rykke, og Tove var ved at gå ud af sit gode skind, for hun kunne ikke vente, til hun skulle ind til de store.

På andendagen brast det ud af hende: – Jamen, kan vi ikke rykke, selv om der ikke er kommet en ny?

– Vi ved jo endnu ikke, hvilken alder den nye pige har, sagde Mor, – og har du ikke lært, at tålmodighed er en dyd? Se du hellere at være god til at rydde op, for ellers må vi nok springe dig over og tage Kirstine.

Tove så rasende på Kirstine, som ikke kunne gøre for det og virkede helt befippet.

Og så gik der en hel måned, og det blev hverken Tove eller Kirstine, for den nye pige var 11 år og skulle være hos de store.

Der kom en dame i sort tøj med hende, og de forsvandt som vanlig ind på Mors kontor.

Lidt senere kom Mor ud med pigen, der havde mørkt, tykt hår, som ikke var flettet, men hang ned ad ryggen i en bølget hale.

– Her er en søster til jer, sagde Mor, – hun hedder Birte og skal sove på de stores sovesal.

Birte sagde ingenting, og Tove var tosset.

– Jeg slår hende ihjel! sagde hun, da de vaskede sig.

– Hvorfor er hun så stor? spurgte Drine.

– Du kan jo spørge hende, svarede Tove, men det var der ingen, som turde. Først da der var sagt godnat, hørte man hvisken på de stores sovesal, og næste dag flokkedes de små om Maren, som nu endelig var rykket op i Hildes seng, for at få besked.

– Hendes far er forsvundet, sagde Maren, – og hun har ingen mor, og så kom alle børnene af sted. Der var syv.

Birte så ikke ud til at tage notits af, at nogen var sur på hende, og var så stor, at ingen havde lyst til at komme hende på tværs. Desuden var det snart jul, og der blev bagt og broderet, og om aftenen læste Mor eventyret om pigen med svovlstikkerne.

– Ja, I skal være taknemmelige for at være herinde i den velsignede varme, sagde hun, hver gang hun lukkede bogen i.

4

JULEAFTEN VAR DER to pakker, den ene til Birte. Mor læste brevet for sig selv og lagde det væk.

– Hvad stod der? spurgte Birte.

– Din moster tror åbenbart, at både du og dine søskende bor her, forklarede Mor lidt fraværende, mens hun stak næsen ned i papkassen, og der ikke var en lyd i stuen.

Lidt efter lå samtlige skatte på bordet, syv par strømper i hver sin størrelse, ikke sorte som dem, man brugte på hjemmet, men sribede i gråt og en anden kulør, alle sammen forskellige. Foruden et kræmmerhus med bolsjer, som Mor resolut tømte i en glasskål og bød rundt af.

Birte rejste sig, lagde strømperne oven i hinanden og tog dem på skødet, mens Mor havde travlt med at holde øje med, at ingen tog mere end et bolsje.

– Men! sagde hun, da hun fik øje på strømperne i Birtes skød, – dem kan du jo ikke passe alle sammen. Det største par kan du beholde, og lad os så se, hvem der gør sig fortjent til de andre.

– De er til mine søskende, sagde Birte.

– Nu er dine søskende her, sagde Mor.

– Ikke mine rigtige søskende, sagde Birte.

– Skal du svare igen! sagde Mor, og alle bøjedede hovederne, for svare igen var det værste.

– Min moster har strikket dem til mine rigtige søskende, sagde Birte, – jeg passer på dem, indtil vi kommer hjem igen.

– Hvis du endelig vil vide det, er dine rigtige søskende spredt for alle vinde. Dit hjem er her, tak du Vorherre for det, og nu kan du så gå i seng og tænke lidt over tingene. Strømperne tager jeg mig af.

Birte rejste sig, og alle strømperne faldt på gulvet, undtagen hendes eget par, som hun stadig holdt i hånden.

Alle stirrede som i trance på den farverige bunke på det nyfer-niserede gulv.

– Saml dem op! kommanderede Mor, og pigerne rejste sig på en gang og stødte hovederne sammen i iver efter at efterkomme hendes ønske.

– Her! De, der havde fået fangst, rakte den frem mod Mor, som tog strømperne til sig og lagde dem tilbage i papiret.

– Lad os så se, hvad der er i den anden pakke, Ena, sagde hun med sved på overlæben, og Ena fik selv lov at pakke op. Mor tog endda kun smørret. Resten, et hårbånd og en lillebitte glas-fugl, fik Ena lov at beholde. Alle sad og ventede på, at Mor skulle ombestemme sig, men hun sagde ingenting, bad kun fadervor og tak kære Gud for, at du sendte disse stakkels børn til os her på Vibeshøj, hvor vi passer anderledes godt på dem, end de gjorde der, hvor de kom fra. Amen.

5

NÆSTE MORGEN VAR Birte væk. Hendes seng var redt, som om hun ikke havde sovet i den, men de store sagde, da de kom under forhør, at hun med sikkerhed lå i den, da de gik til ro, og samtlige hendes ejendele var også stadig i den lille skuffe i skamlen ved siden af sengen.

Så snart Mor og Alvilda var uden for hørevidde, summede luften af spørgsmål: Hvor var Birte gået hen? Mon hun kom i fængsel, når hun blev fundet? Så hvinende koldt det var, ville ingen nå ret langt uden hverken penge eller overtøj.

Da lød der et skrig fra Alvilda, som var gået ned til grisene med madrester, og Mor gik ud på trappen.

– Hun har hængt sig! råbte Alvilda, så alle kunne høre det.

– Herre du milde Gud! sagde Mor og lukkede døren efter sig.

Senere kom sognefogeden og var længe i stalden sammen med Mor og Enevold, som ellers havde fri, fordi det var jul.

Han skulle skære hende ned, fortalte Alvilda og havde et helt hof til sin historie om, hvordan Birte hang med tungen ud ad halsen. Som om hun rakte tunge ad én, Alvildas øjne videde sig ud ved tanken.

Drine holdt Ena i hånden. Det var velsignet at mærke hendes varme, mens Alvilda malede billedet frem af den iskolde Birte.

Siden kom bedemanden, og han og Enevold bar Birte ud, så hun ikke kastede skam over vores gode hjem, som Mor sagde.

– Kommer hun så i helvede? spurgte Kirstine om aftenen, da

Mor sad med dem alle sammen i stuen, hvor der var gran over billedet af kongeparret, og de fik hver en småkage for at få det grimme minde væk.

– Ja, det kommer der af at være ulydig, svarede Mor.

Ingen fik nogen sinde de sribede strømper at se mere, og det var godt nok, for Birte havde haft sine på, fortalte Alvilda, så hvis man ejede sådan et par, ville man ikke kunne lade være med at tænke på det hele tiden. Det var slemt nok endda.

Tove græd, da der kom en ny pige, og hun skulle flytte ind i den seng, som Birte havde ligget i.

– Var du ikke så forhippet på at komme ind til de store da, sagde Mor, – men nu vil du måske hellere være lille hele livet som en anden dværg?

Og så flyttede Tove med sine få ejendele, men de andre store sagde, at hun vendte og drejede sig natten igennem. Det lød grangiveligt, som om Birte gik igen.

Efter begravelsen kom inspektøren på ekstra besøg. Mor fór rundt og dirigerede med dem alle sammen, og hvis nogen mukkede, fik de besked på, at de kunne takke den ugudelige Birte for de ekstra arbejdsopgaver. Men da inspektøren trådte ind med sin høje, blanke hat, var hun blid som et lam, og ingen skulle gøre andet end at sidde ned og lege med deres legetøj, dem der havde noget.

Ena var ikke til at komme i kontakt med. Hun sad og hviskede med sin dukke, som hun ikke havde set, siden den dag hun kom, og Drine blev en lille smule vred på den dukke, selv om hun også var misundelig, for selv havde hun kun en lille hest, som Enevold havde skåret, fordi der aldrig var nogen, der sendte pakke til hende, og hun jo ikke havde noget med fra Østruplund. Enevold havde sagt navnet uden videre den dag, han gav hende hesten.

– Hed det sådan, der hvor de sendte mig væk? spurgte hun.

– Jo da, vidste du ikke det? Så må du hellere glemme det igen, sagde han.

Men hun glemte det ikke. Når hun blev voksen, ville hun se,

hvordan der så ud, der hvor hun og de andre, der var kommet af ingenting, hørte til.

Inspektøren stod længe ved siden af Mor og betragtede pigerne.

– Og I har det godt her? spurgte han.

De nikkede alle sammen ivrigt.

– Men tale kan I ikke. Han smilede.

– Jo, sagde de i kor.

– Og nu kan de store gå til deres lektier, det gode varer jo ikke i al evighed, sagde Mor med sukkerstemmen, – de små må lege lidt endnu, hvis der ikke er noget, I skal hjælpe med i køkkenet.

Ena hørte ingenting, så Drine måtte skubbe til hende og kom lidt for tæt på inspektøren, så Mor fik en rynke i panden.

– Sikke nogle smukke krøller, du har, sagde han og strøg hende over håret.

– Det er nu min erfaring, at dem med krøller kræver ekstra stramme tøjler, sagde Mor.

– Jamen dog, det er sådan en hel filosofi? smilede inspektøren.

– Det slår aldrig fejl, skønt hun der jo er så lille endnu, at vi ikke har set det værste.

Mere hørte Drine ikke, men om aftenen studerede hun sine krøller i spejlet over den lange vask. Det var af blik, så ansigtet krakelerede lidt, som om det var ved at gå i stykker. Det var nok sådan, det var fat så, at dem med krøller ikke var helt rigtige og derfor ikke havde en mor som alle andre.

6

DAGEN EFTER INSPEKTØRENS besøg var alt ved det gamle. Læreren kom på sin sorte cykel og holdt skole i systuen med de store, og de små gik til deres pligter. Drine skulle pudse blikkrusene sammen med Kirstine, som var vigtig af, at hun nu var den største hos de små.

– Men når Maren rejser, skal du være mindst igen, på den store sal, sagde Drine, for så meget havde hun da forstået.

Kirstine blev fraværende lidt.

– Og sove i den grimme seng, sagde hun, holdt inde med pudsningsen og stirrede længe ud ad vinduet.

– Hvad bliver det til! sagde Alvilda, – I skal også rense rosenkål.

Drine pudsede hurtigere som for at bøde på det, Kirstine ikke fik gjort, og Kirstine sukede dybt og gik i gang igen.

– Hvis man lægger sig neden under den, sker der måske ikke noget, funderede Kirstine lidt senere.

– Hvad? spurgte Drine. Hun havde ondt i håndleddet, men det nyttede ikke noget at klynke.

– Det er det, jeg siger, havde Mor sagt, da Alvilda forelagde hende problemet, – dem med krøller er altid sarte, men hun skal bare hærdes.

Mors hår var stort og arrangeret med kamme bag ved ørerne. Hun dækkede det med et tørklæde, undtagen når hun gik i byen og havde en lille sort hat hoppende oven på de vældige valke. Engang hun bøjede sig, netop da hun gik ud ad døren, faldt lyset

på den ene kam, og Drine så, at der var en slange af sølv på den, og kunne næsten ikke vente, til Mor igen skulle til spisning hos præstens eller noget andet, så hun skulle have de fine kamme på.

At der fandtes så smukke ting! Drine fik helt ondt i mellemgulvet af at tænke på dem. Engang var hun inde i Mors stue. Konehjælpen, den lille tykke Elke, var ved at gøre rent, og Mor havde bedt Drine om at hente hende. Og der, op ad den ene væg, stod en kommode af skinnende træ med et spejl over. Bagved var væggen tapetseret med små gule blomster. Drine måtte hen og se nøjere på det og faldt helt hen ved synet. Da stod Mor bag hende.

– Forfængelighed er en grim ting, sagde hun. – Den, der ikke kan gå forbi et spejl uden at nyde sig selv, ender med at spejle sig i en pøl.

– Men, begyndte Drine og ville forklare, at hun slet ikke havde spejlet sig, for hun var alt for lille til at nå så højt op. Men Mor tog et fast tag i hendes fletning og trak af sted, så rask at hun knap kunne følge med. Elke fniste, hun var tovlig og ikke engang så klog som pigerne, sagde Alvilda.

– Hvem er det? spurgte Kirstine og pegede ud ad vinduet. Kirstines fletning var meget stram, hun gav sig altid, når Alvilda eller Mor flettede den, og kunne knap vente, til hun skulle ind til de store, for de måtte flette deres hår selv. Nu hoppede den fornøjet, mens hun strakte hals for tydeligere at kunne se den mand, som nærmede sig huset ad indkørslen.

– Herregud, det er nok en tigger, sagde hun, – måske har han drukket brændevin. Skal vi lukke op? Mor er jo ikke hjemme.

– Tror du ikke hellere, at Alvilda ...?

– Alvilda er ved at hænge vasketøj op, hun bliver sur, hvis vi henter hende.

Det passede ikke. Alvilda ville elske enhver fornøjelse, der afbrød arbejdet, men Kirstine var ikke til at standse. Hun gik endda ud i sutsko, fordi træskoene stod i baggangen, og der ville lærerinden høre hende.

Drine kunne ikke nære sig, men fulgte forsigtigt med ud i den

fine gang og gemte sig bag Kirstine. Så havde hun næsten ikke gjort noget forkert.

Manden lagde nakken tilbage og så op mod Kirstine. Han var slet ikke gammel, som man først skulle have troet, men gruelig mager og næsten blålig i ansigtet.

– Må jeg tale med forstanderinden? spurgte han.

– Hun er ikke hjemme, sagde Kirstine, – men jeg kan hente køkkenpigen.

– Måske du kan fortælle mig, hvor Birte er? spurgte han.

– Jamen, hun er jo død, sagde Kirstine.

– Hvad er hun? Det blå forsvandt for en voldsom hvidme, og han tog hånden op til munden. Den var lang og smal og lignede slet ikke Enevolds med sorte negle og brede fingre. Kirstine smækkede døren i, holdt begge hænder mod maven og knækkede ligesom lidt sammen.

– Hvad skal vi gøre? stønnede hun.

– Hente Alvilda, foreslog Drine.

Kirstine fór af sted, og Drine kravlede op på den skammel, hun havde knælet på lige før og kiggede ud ad vinduet, hvor manden havde sat sig på trappen med hovedet hvilende i hænderne. Men da han hørte døren gå, rejste han sig op og gestikulerede. Drine kunne ikke høre, hvad han sagde, først da han kom med ind.

– Værsgo og sidde, sagde Alvilda, – så skal jeg komme med en mellemmad og et glas mælk.

Hun forsvandt i spisekammeret og kom tilbage med en tyk skive franskbrød og mælkekanden, men manden rørte ingen af delene.

– Hvordan? spurgte han efter lang tid.

– Ja, hun hængte sig jo, sagde Alvilda.

Da faldt der tørre hulk fra ham, og han skubbede til tallerkenen, som endda var en af dem af porcelæn, og lagde hovedet på armen, og sådan sad han stadig, da Mor kom hjem, og hele huset var på den anden ende.

Alvilda gik hændervridende i hælene på Mor og gjorde rede

for, hvad der var sket, mens Mor tog frakken og hatten af og stillede sig foran manden.

– Værsgo og kom med ind på kontoret, sagde hun. Manden rejste sig og fulgte sløvt med.

– Nu må I hellere se til at virke, sagde Alvilda, – for vi er langt bagud, og alle skyndte sig, for middagsmaden ville blive mindst en time forsinket, og det var aldrig sket før.

De nåede at spise, før Mor kom ud fra kontoret sammen med manden.

– Drine, vil du bede Enevold om at spænde for, sagde hun.

– Vi skal til sognefogeden.

– Jøsses! sagde Alvilda, da Mor igen var væk. – Tænk, at han har rejst hele den lange vej og ikke vidste det. Og i lange tider gættede pigerne på alt mellem himmel og jord, hvor faren havde været henne, da børnene blev flyttet, om han fandt nogen af de andre og måske ville have dem med hjem af frygt for, at de også skulle hænge sig. Og havde Mor givet ham de sribede strømper? Sikkert var det i hvert fald, at hun ikke havde fortalt, hvem der drev Birte i døden.

– Jeg skal ikke ligge i den seng, sagde Kirstine mere end én gang, – Birte går igen, og når man ikke lukker hende ind, sender hun sin far eller en anden. Næste gang er det måske djævelen selv, der kommer.

Som altid, når noget slemt eller uforståeligt var i gære, satte Ena sig i en krog og sagde: – Min mor henter mig.

– Vel gør hun ej! sagde Drine, – der er aldrig nogens mor, der henter nogen.

– Birtes far gjorde, sagde Ena. – Min mor gør også, og jeg hænger mig ikke.

– Er det bedst at have en mor eller en far? spurgte Drine. De var ved at rydde af bordet, og hun havde tænkt på det under hele måltidet, men bordskikken sagde, at man ikke måtte snakke, før der var sagt velbekomme.

– En mor, svarede Ena prompte.

– Dit fjols, man har da begge dele! sagde Maren, som skulle ud at tjene til maj og derfor fik lov at dirigere i køkkenet, når Alvilda ikke var der. I det samme kom Mor forbi.

– Hvem er det, du kalder et fjols, Maren? spurgte hun. – Hvis det er sådan, du taler, tror jeg ikke, du bliver længe i din plads.

Maren blev rød i hovedet. – Det er Drine, hun ved ikke, at man har både en mor og en far.

– Den eneste far, du har, er Gud i himlen sagde Mor, – glem aldrig det.